T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 2015 / 979
KARAR NO : 2016 / 26
KARAR TR : 25.1.2016

ÖZET: Karayolunda meydana gelen tek taraflı trafik kazasında sigortalı aracın uğradığı hasar bedelini ödeyen sigorta şirketinin, zararın davalı idarece giderilmesi istemiyle açtığı rücuen tazminat davasının, 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi gözetildiğinde ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : H. Sigorta A.Ş.
Vekili : Av. H.T.
Davalı : Kırıkkale İl Özel İdaresi
Vekilleri : Av. E. K., Av.S. E.

O L A Y : Davacı vekili dilekçesinde; 71 … 648 plakalı aracın müvekkili şirkete ticari kasko sigorta poliçesi ile sigortalı olduğunu; 27.06.2011 tarihinde saat 20.00'de Keskin ilçesi yönünde tek taraflı maddi hasarlı trafik kazası meydana geldiğini, maddi hasarlı trafik tespit tutanağında belirtildiği üzere; aracın, yol yapımı için yol üzerine bırakılan yaklaşık 1 metre yüksekliğinde mucur yığınına çarptığını, davalının, Karayolları Trafik Kanununun 14. maddesi gereği kusurlu olduğunu, yol üzerinde herhangi bir işaretleme ve ikaz bulunmadığının da belirtildiğini, araç sürücüsünün ise herhangi bir kusurunun bulunmadığını; kaza sonucunda sigortalının zararının giderilmesi için Kesin Ekspertiz Raporuna binaen 9.168.00 TL ödeme yapıldığını; yol yapımı sırasında gerekli önemleri almayan ve gerekli işaretlemeleri yapmayan davalının, kazanın meydana gelmesi ve maddi hasar oluşmasında tam kusurlu olduğunu ve TTK uyarınca yapılan ödemeyi rücu haklarının bulunduğunu; Uyuşmazlık Mahkemesince, karayollarında meydana gelen motorlu araç trafik kazalarında adli yargının görevli olduğuna karar verildiğini ifade ederek; fazlaya dair her türlü yasal talep ve hakları saklı kalmak kaydıyla; hak sahiplerine ödenen 9.168,00 TL tazminatın, ödeme tarihi olan 25.08.2011 tarihinden itibaren işleyecek avans faizi ile birlikte tahsili istemiyle 7.6.2013 tarihinde adli yargı yerinde dava açmıştır.

Kırıkkale 1.Asliye Hukuk Mahkemesi; 2.7.2014 gün ve E:2013/640, K:2014/1389 sayı ile, uyuşmazlığın esasını inceleyerek, davanın kısmen kabulü ile 6.876,00 TL'nin ödeme tarihi olan 25/08/2011 tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalıdan alınarak davacıya verilmesine, fazlaya ilişkin talebin reddine karar vermiş; temyiz edilmesi üzerine YARGITAY 17.HUKUK DAİRESİ; 13.11.2014 gün ve E:2014/18935, K:2014/15900 sayı ile, "(…) Dava, kasko sigorta poliçesine dayalı rücuen tazminat istemine ilişkindir.

1-Bir kamu kuruluşu tarafından, kamu yasaları uyarınca tesis yapma, yapılmış olan tesislere bakma ve o tesisleri kullanma yükümlülüğü yine kamu yasalarından kaynaklanan bir yükümlülüktür. O halde, anılan nitelikteki bir kamu tesisinin gerek yapılmasındaki, gerekse kullanılması veya muhafazasındaki kusurdan doğan zararlar, idari karar ve eylemlerden doğan zararlar niteliğinde bulunduğundan zararın ödetilmesi istekleri 11.02.1959 günlü ve 17/15 sayılı Yargıtay İçtihadı Birleştirme kararının 2. bendi hükmünce tam yargı davasının konusunu oluşturur. Bu davaların ise 2577 Sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-b maddesi hükmünce idari yargı yerinde açılması gerekir. Yargı yolu dava şartlarından olup kamu düzenine ilişkin bulunduğundan açıkça veya hiç ileri sürülmese bile yargılamanın her aşamasında mahkemelerce kendiliğinden gözetilmelidir.

Kaldı ki somut olayda davalı il özel idaresi vekili, idari yargı mahkemelerinin görevli olduğunu, davada hizmet kusuruna dayanıldığını bildirmiştir.

Bu durumda mahkemece, yargı yolu bakımından mahkemenin görevsiz olması nedeniyle dava dilekçesinin reddine karar verilmesi gerekirken, işin esasına girilerek, yazılı şekilde hüküm kurulması doğru görülmemiştir.

2-Bozma sebebine göre, davalı vekilinin sair temyiz itirazlarının şimdilik incelenmesine gerek görülmemiştir.

SONUÇ: Yukarıda (1) numaralı bentte açıklanan nedenlerle davalı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün BOZULMASINA, (2) numaralı bentte açıklanan nedenlerle davalı vekilinin sair temyiz itirazlarının şimdilik incelenmesine yer olmadığına…" karar vermiştir.

KIRIKKALE 1.ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ; 24.6.2015 gün ve E:2015/128, K:2015/366 sayı ile, davanın safahatına geniş olarak yer verdikten sonra; "(…) Usul ve yasaya uygun bozma ilamına uyulmak suretiyle yapılan yargılama neticesinde, bir kamu kuruluşu tarafından, kamu yasaları uyarınca tesis yapma, yapılmış olan tesislere bakma ve o tesisleri kullanma yükümlülüğü yine kamu yasalarından kaynaklanan bir yükümlülüktür. O halde, anılan nitelikteki bir kamu tesisinin gerek yapılmasındaki, gerekse kullanılması veya muhafazasındaki kusurdan doğan zararlar, idari karar ve eylemlerden doğan zararlar niteliğinde bulunduğundan zararın ödetilmesi istekleri 11.02.1959 günlü ve 17/15 sayılı Yargıtay İçtihadı Birleştirme kararının 2. bendi hükmünce tam yargı davasının konusunu oluşturur. Bu davaların ise 2577 Sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-b maddesi hükmünce idari yargı yerinde açılması gerekir. Yargı yolu dava şartlarından olup kamu düzenine ilişkin bulunduğundan açıkça veya hiç ileri sürülmese bile yargılamanın her aşamasında mahkemelerce kendiliğinden gözetilmelidir.

Bu durumda açılan davanın, yargı yolu bakımından mahkememizin görevsiz olması nedeniyle reddine dair aşağıdaki şekilde hüküm kurmak gerekmiştir.

HÜKÜM: Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere.

Davacının açmış olduğu davasının yargı yolu yönünden mahkememizin görevsiz olması nedeni ile REDDİNE…" karar vermiş, bu karar temyiz edilmeksizin kesinleşmiştir.

Davacı vekili bu defa, aynı somut olaydan dolayı 6.876,00 TL'nin tazmini istemiyle 14.7.2015 tarihinde idari yargı yerinde dava açmıştır.

KIRIKKALE İDARE MAHKEMESİ; 22.7.2015 gün ve E:2015/477, K: 2015/401 sayı ile, "(…) 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinde, idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı açılan iptal davaları; İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları ile tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç olmak üzere kamu hizmetlerden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar idari dava türleri arasında sayılmıştır. Yani İdare hukukunun uygulanmasından doğan uyuşmazlıklar idari yargının görev alanını oluşturmaktadır.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15/1-a maddesinde adli yargının görevli olduğu konularda davanın reddine karar verileceği hükmüne yer verilmektedir.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 1. maddesinde, Kanunun amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanunun trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yürümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlemesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu kanunun karayollarında uygulanacağı belirtilmiştir.

Öte yandan, 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 günlü Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Yasanın 14. maddesiyle değişik 110. maddesinde "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır. Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir.", hükmüne, aynı Kanunun geçici 21. maddesinde ise "Bu Kanunun 110. maddesinin birinci fıkrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz." hükmüne yer verilmiştir.

Olayda, davalı idareye atfedilecek muhtemel sorumluluğun 2918 sayılı Yasa'dan doğduğu anlaşıldığından, bu Yasanın yukarıda bahsedilen 110. maddesi hükmü uyarınca uyuşmazlığın görüm ve çözümünün adli yargının görevine girdiği sonuç ve kanaatine varılmıştır.

Nitekim Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 4.2.2013 tarih ve E:2012/578, K:2013/179 sayılı kararı da bu yöndedir.

Açıklanan nedenlerle davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasasının 15/1-a. maddesi hükmü uyarınca görev yönünden reddine…" karar vermiş; itiraz edilmesi üzerine Kırıkkale Bölge İdare Mahkemesince, 17.11.2015 gün ve E:2015/672, K:2015/696 sayı ile onanan karar kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Ali ÇOLAK, Yusuf Ziyaattin CENİK, Alaittin Ali ÖĞÜŞ, Süleyman Hilmi AYDIN, Mehmet AKBULUT ve Yüksel DOĞAN'ın katılımlarıyla yapılan 25.1.2016 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; adli ve idari yargı yerleri arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı dosyasının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece, ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Abdullah ER'in davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, sigortalı aracın uğradığı hasar bedelini ödeyen sigorta şirketinin, zararın davalı idarece giderilmesi isteminden ibaret bulunan bir rücuen tazminat davasıdır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 1. maddesinde, Kanunun amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanunun trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu kanunun karayollarında uygulanacağı belirtilmiş; aynı Kanunun 7.maddesinde, Karayolları Genel Müdürlüğünün bu Kanunla ilgili görev ve yetkilerine; 8.maddesinde Millî Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı ve Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının; 9.maddesinde Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığının; 10.maddesinde belediye trafik birimlerinin; 12. maddesinde il ve ilçe trafik komisyonlarının görev ve yetkilerine yer verilmiş; aynı Kanunun 13.maddesinde, karayolunun yapımı, bakımı, işletilmesi ile görevli ve sorumlu bütün kuruluşların, karayolu yapısını, trafik güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmakla yükümlü oldukları belirtilmiştir.

Öte yandan 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 günlü Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Yasanın 14. maddesiyle değişik 110. maddesinde "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar

görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Herzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir"; Geçici 21. maddesinde de "Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz" denilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden; davacı şirket tarafından sigortalanan 71 … 648 plaka sayılı aracın, 27.06.2011 tarihinde saat 20.00'de, yol yapımı için yol üzerine bırakılan yaklaşık 1 metre yüksekliğinde mucur yığınına çarpması sonucu hasarlandığı; hasar bedelinin davacı şirket tarafından sigortalıya ödendiği; yol yapımı sırasında gerekli önemleri almayan ve gerekli işaretlemeleri yapmayan davalı idarenin, kazanın meydana gelmesi ve maddi hasar oluşmasında tam kusurlu olduğundan bahisle; hak sahiplerine ödenen tazminatın, ödeme tarihinden itibaren işleyecek avans faizi ile birlikte tahsili istemiyle dava açıldığı anlaşılmaktadır.

2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3.Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2.Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, şu gerekçesi ile anılan kuralı Anayasaya aykırı görmemiş ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir: "… Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın herzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir…" (Any. Mah.nin 26.12.2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararı; R.G. 27.3.2014, Sayı: 28954, s.136-147.)

Anayasa'nın 158 inci maddesinin son fıkrasında "Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır." denilmektedir. Anayasa Mahkemesi'nin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, yasa koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158 inci maddesi uyarınca, başta Mahkememiz olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesindedir.

Bu durumda, 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Kırıkkale 1.Asliye Hukuk Mahkemesinin görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç :Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Kırıkkale 1.Asliye Hukuk Mahkemesinin 24.6.2015 gün ve E:2015/128, K:2015/366 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 25.1.2016 gününde, Üye Süleyman Hilmi AYDIN'ın KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Serdar	Ali	Yusuf Ziyaattin	Alaittin Ali
ÖZGÜLDÜR	ÇOLAK	CENİK	ÖĞÜŞ

Üye	Üye	Üye
Süleyman Hilmi	Mehmet	Yüksel
AYDIN	AKBULUT	DOĞAN

KARŞI OY

Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 28.09.2015 gün ve E:2015/580 K:2015/592 sayılı kararında belirtmiş olduğum düşünce doğrultusunda sayın çoğunluğun görüşüne katılamıyorum. 25.1.2016

ÜYE
Süleyman Hilmi AYDIN